

zamieril do predsieni. Obaja jeho priatelia dosiaľ počúvali, ruky celkom pokojne za chrbtom, a teraz za ním priam poskakovali, možno zo strachu, aby pán Samsa nevošiel do predsieni ešte pred nimi a neprerušil tak ich spojenie so šéfom. V predsieni si vzali z vešiaka klobúky, zo stojana si vytiahli paličky, nemo sa uklonili a opustili byt. V akejsi, ako sa ukázalo, ničím nepodloženej nedôvere vyšiel pán Samsa spolu s oboma ženami na chodbu; opretí o zábradlie sa prizerali, ako traja páni pomaly, zato bez zastavenia schádzajú po dlhých schodoch, ako sa na každom poschodí v určitom ohybe schodiska strácajú z dohľadu a po chvíli sa zasa vynárajú. Čím nižšie zišli, tým väčšmi o nich strácala rodina Samsovcov záujem, a keď oproti pánom a potom popri nich stúpala hrdo vzpriamený mäsiarsky tovariš s nošou na chrbte, vzdialil sa pán Samsa i so ženami od zábradlia a všetci sa s úľavou vrátili do bytu.

Rozhodli sa, že dnešný deň využijú na oddych a na prechádzky. Takúto prestávku v práci si nielen zaslúžia, ale ju aj nevyhnutne potrebujú. Sadli si teda za stôl a napísali tri listy, tri ospravedlnenia: pán Samsa riaditeľstvu banky, pani Samsová svojmu objednávateľovi a Gréta svojmu šéfovi. Kým písali, vošla posluhovačka s tým, že ide domov, lebo rannú prácu už vykonala. Všetci traja píšuci sprvu len prikývli, ani nezdvihli hlavu, ale keď stará pani s odchodom akosi otáľala, nazlostene na ňu pozreli.

„No, čo je?“ spýtal sa pán Samsa. Posluhovačka stála vo dverách a usmievala sa, akoby mala pre rodinu veľmi radostnú správu, no oznámi ju až vtedy, keď sa jej na to budú dôkladne pýtať. Malé pštrosie pero, takmer kolmo zastrčené za stuhu jej klobúka, pre ktoré sa pán Samsa po celý čas, čo u nich slúžila, zlostil, sa zľahka kývalo na všetky strany.

„Tak o čo ide?“ spýtala sa pani Samsová, pred ktorou mala posluhovačka najväčší rešpekt.

„Nuž,“ odvetila bielovlasá pani a prívetivo sa zasmiala, „s odprataním tamtej veci vedľa si nerobte starosti. Už je to v poriadku.“ Pani Samsová a Gréta sklonili hlavy k svojim listom, akoby chceli pokračovať v písaní. Zato pán Samsa, ktorý si všimol, že posluhovačka sa chystá všetko dopodrobna vylíčiť, jej v tom vystretou rukou rozhodne zabránil. A keďže tu to nesmela vyrozprávať, spomenula si, že má naponáhlo, a očividne urazená zvolala: „Tak sa tu teda majte vospolok!“ Prudko sa obrátila a s príšerným buchnutím dverí vyšla z bytu.

„Večer jej dám výpoveď,“ oznámil pán Samsa, ale ani manželka, ani dcéra mu na to neodpovedali. Posluhovačka evidentne znova narušila ich sotva nadobudnutý pokoj. Obe sa zdvihli od stola, prešli k oknu a ostali tam v objatí stáť. Pán Samsa sa na stoličke obrátil k nim a chvíľu ich ticho pozoroval. Potom zvolal: „No tak, poďte sem! To, čo bolo, nechajte už konečne tak. A berzte trocha ohľad aj na mňa.“ Ženy ho okamžite poslúchli, pribehli k nemu, pohladkali ho a chytro dopísali svoje listy.

Potom všetci traja odišli spoločne z bytu, čo sa nestalo už mesiace, a električkou sa vyviezli do prírody za mestom. Vozeň, v ktorom sedeli sami, bol celý prežiarený teplým slnkom. Pohlne sa opierali o sedadlá a rozoberali vyhliadky do budúcnosti, ktoré, ako sa ukázalo pri bližšom pohľade, vôbec neboli zlé, veď všetci traja mali – na čo sa vlastne jeden druhého nikdy nepýtali – náramne výhodné a najmä do budúcnosti sľubné zamestnanie. A najväčšie možné zlepšenie situácie im určite prinesie výmena bytu. Chceli si nájsť menší a lacnejší, ale aj výhodnejšie položený a celkovo praktickejší byt v porovnaní s tým, ktorý mali doteraz a ktorý vyberal ešte Gregor.

Zatiaľ čo sa takto zhovárali, pán a pani Samsovci si pri pohľade na svoju čoraz živšiu dcéru takmer súčasne uvedomili, že

napriek všetkému trápeniu, z ktorého mala takú bledú tvár, rozkvitla za posledné mesiace na krásnu, dobre vyvinutú dievčinu. Ešte tichšie ponorení do seba a takmer nevedomky sa dorozumievajúc len pohľadmi, pomysleli si, že už bude načas hľadať pre ňu dobrého muža. A zdalo sa im ako potvrdenie ich nových snov a čestných úmyslov, keď v cieľi ich cesty dcéra ako prvá vstala a povystierala svoje mladé telo.

V trestaneckej kolónii

„Je to zvláštny aparát,“ povedal dôstojník cestovateľovi výskumníkovi a tak trocha obdivne prešiel pohľadom po stroji, ktorý dobre poznal. Cestovateľ očividne iba zo zdvorilosti prijal veliteľovo pozvanie zúčastniť sa popravy vojaka odsúdeného za neposlušnosť a urážku nadriadeného. Ani v trestaneckej kolónii nebol zrejme o túto popravu obzvlášť veľký záujem. Aspoň tu, v hlbokom, piesčitom a malom údolí, uzavretom holými stráňami navôkol, bol okrem dôstojníka a cestovateľa prítomný iba odsúdenec, muž so širokými ústami, s nepestovanými vlasmi a tvárou s tupým výrazom, a vojak držiaci ťažkú reťaz, kam sa zbíhali menšie reťaze, ktorými bol odsúdenec spútaný na členkoch, zápästiach a okolo krku a ktoré boli aj navzájom poprepájané retiazkami. Mimochodom, odsúdenec vyzeral tak psovsky oddane, že by ho pokojne mohli nechať pobehovať po holých stráňach a pred začiatkom popravy by úplne stačilo zapísať a on by prišiel.

Cestovateľ nemal pre aparát veľké pochopenie a s takmer viditeľným nezaujmom sa prechádzal hore-dolu za odsúdenecovým chrbtom, kým dôstojník posledný raz kontroloval stav prístroja: zliezol dolu pod stroj hlboko zabudovaný do zeme a hneď zase vyliezol po rebríku, aby prezrel horné časti. Túto činnosť mohol pokojne prenechať nejakému strojníkovi, ale on ju vykonával s takou horlivosťou, akoby mal k aparátu osobitný vzťah alebo akoby tú prácu nemohol z iných dôvodov nikomu zveriť.